

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Krzysztof Staryk

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. Ł.

przeciwko Urzędowi Morskiemu w S.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 grudnia 2014 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 13 maja 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 13 maja 2014 r. odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku tego Sądu z dnia 28 czerwca 2013 r.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że powód A. Ł. wystąpił z pozwem przeciw Urzędowi Morskiemu w S., domagając się uznania wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, a po upływie okresu wypowiedzenia wniósł o przywrócenie do pracy. W toku postępowania powód rozszerzył powództwo, żądając zapłaty wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy, tj. od 1 stycznia 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r., w kwocie 79.800 zł. Natomiast pismem z dnia 19 września 2012 r. dokonał kolejnej modyfikacji roszczenia, domagając się wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie 12 miesięcy od 1

stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. w kwocie 47.880 zł. Sąd Rejonowy w S. oddalił powództwo, a Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji. W dniu 17 września 2013 r. powód, będący radcą prawnym, złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, uiszczając opłatę sądową w wysokości 30 zł. Postanowieniem z dnia 14 marca 2014 r. Sąd Najwyższy zwrócił skargę kasacyjną Sądowi Okręgowemu celem sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia i związanej z tym wysokości opłaty od skargi kasacyjnej, biorąc pod uwagę, że powód dochodził zarówno przywrócenia do pracy, jak i wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Sąd drugiej instancji ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 95.772 zł (47.892 zł odnośnie do roszczenia o przywrócenie do pracy i 47.880 zł odnośnie do roszczenia o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy). W związku z tym zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 25 marca 2014 r. wezwano powoda do uzupełnienia opłaty od skargi kasacyjnej przez wpłacenie kwoty 4.758 zł w terminie tygodniowym od daty doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia skargi. Powód odebrał zobowiązanie w dniu 17 kwietnia 2014 r., opłaty nie uiścił, natomiast złożył pismo procesowe, w którym oświadczył, że cofa skargę kasacyjną w części dotyczącej zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w kwocie 47.880 zł w przypadku, gdyby Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego i orzekł o przywróceniu do pracy.

W tych okolicznościach Sąd drugiej instancji uznał, że skarga kasacyjna powoda podlega odrzuceniu, wskazując że zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), w sprawach z zakresu prawa pracy, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł, od wszystkich pism procesowych podlegających opłacie pobiera się opłatę stosunkową. Zasada ta znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, skoro wartość przedmiotu sporu wynosi 95.772 zł. Powodowi doręczono wezwanie do uiszczenia opłaty uzupełniającej od skargi kasacyjnej w kwocie 4.758 zł, którego nie wykonał. Warunkowe cofnięcie skargi kasacyjnej w części nie mogło odnieść zamierzonego skutku, albowiem stosownie do treści art. 126² § 1 k.p.c., sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata. W

myśl zaś art. 10 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych opłatę sądową należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie.

Nieuzupełnienie przez powoda wskazanego braku skargi kasacyjnej skutkowało koniecznością jej odrzucenia po myśli art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił:

1. naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., co polegało na przyjęciu, że skarga kasacyjna nie została opłacona w części niecofniętej;
2. naruszenie art. 126² § 1 k.p.c., przez przyjęcie, że nie została uiszczona opłata od części złożonej skargi;
3. naruszenie art. 126¹ § 2 k.p.c., przez nieuwzględnienie faktu, że zaskarżenie podlega opłacie tylko w stosunku do tej części, która jest skarżona;
4. nieuwzględnienie treści pisma z dnia 22 kwietnia 2014 r. w zakresie cofnięcia przez powoda skargi dotyczącej zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

W uzasadnieniu zażalenia powód podniósł, że Sąd Okręgowy pominął treść art. 126¹ § 2 k.p.c., zgodnie z którym pismo dotyczące części przedmiotu zaskarżenia podlega opłacie tylko w stosunku do wartości tej części, a część przedmiotu zaskarżenia obejmująca roszczenie o przywrócenie do pracy została prawidłowo opłacona kwotą 30 zł, skoro w tej części wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza kwoty 50.000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie może być uwzględnione.

Rację ma żalący się, że zgodnie z art. 126¹ § 2 k.p.c., pisma dotyczące części przedmiotu sporu lub zaskarżenia podlegają opłacie tylko w stosunku do wartości tej części. Nietrafnie jednak przyjmuje, że od skargi kasacyjnej w części obejmującej przywrócenie do pracy uiścił opłatę w prawidłowej wysokości. Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o

stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (zdanie pierwsze), przy czym w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 złotych, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową (zdanie drugie). Wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że art. 35 ust. 1 zdanie drugie ustawy dotyczy spraw, w których wartość przedmiotu sporu, a nie wartość przedmiotu zaskarżenia, przewyższa kwotę 50.000 zł. Wartość przedmiotu sporu i wartość przedmiotu zaskarżenia nie są zaś pojęciami tożsamymi. Stosownie do treści art. 19 § 1 k.p.c., w sprawach o roszczenia pieniężne, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu, zaś zgodnie z art. 19 § 2 k.p.c., w innych sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu. Wartość przedmiotu sporu stanowi zatem suma właściwa dla chwili wniesienia pozwu albo dla ostatecznego sprecyzowania żądań przed sądem pierwszej instancji. Tak określona wartość pozostaje niezmienną do końca postępowania (a więc również w postępowaniu kasacyjnym), chyba że w dalszym jego toku nastąpi dopuszczalne przekształcenie przedmiotowe powództwa (jego zmiana) pociągające za sobą zmianę wartości przedmiotu sporu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 14 listopada 1997 r., III CZ 82/97, Prokuratura i Prawo 1998 r., nr 6, poz. 38). Wartość przedmiotu zaskarżenia, o jakiej mowa w art. 368 § 2 k.p.c. i art. 398⁴ § 3 k.p.c., odpowiadać zaś powinna - i to jednolicie - ustalonej w sprawie wartości całości lub tej części przedmiotu sporu, która odpowiada zakresowi zaskarżenia orzeczeń. Wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być wyższa od wartości przedmiotu sporu (art. 368 § 2 k.p.c.), ale skierowanie apelacji, bądź skargi kasacyjnej tylko do części kwestionowanego wyroku nie oznacza, iż wartość przedmiotu sporu ulega jakimkolwiek zmianom, a w szczególności, że ulega obniżeniu do wysokości odpowiadającej wartości przedmiotu zaskarżenia.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że wartość przedmiotu sporu stanowi kwota 95.772 zł. Jak wskazano wyżej, obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej w wysokości 30 zł od skargi kasacyjnej występuje tylko w sprawie z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 50.000 zł. Jeżeli wartość przedmiotu sporu jest wyższa niż 50.000 zł, to wnoszący skargę kasacyjną jest zobowiązany uiścić opłatę sądową na ogólnych zasadach

wynikających z art. 13 ustawy o kosztach sądowych, także wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od tej kwoty. Powód był zatem zobowiązany do uiszczenia opłaty stosunkowej w wysokości 5% wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego (czyli 5% od kwoty 47.892 zł, stanowiącej wartość przedmiotu zaskarżenia obejmującego roszczenie o przywrócenie do pracy), a nie do uiszczenia opłaty w kwocie 30 zł.

Niezależnie jednak od tego, nie ma, zdaniem Sądu Najwyższego, podstaw do przyjęcia, że faktycznie doszło do cofnięcia przez powoda skargi kasacyjnej w części dotyczącej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Cofnięcie skargi kasacyjnej prowadzi bowiem do umorzenia postępowania kasacyjnego, co jest równoznaczne z prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie wyrokiem Sądu drugiej instancji. Zachodzi zatem stan powagi rzeczy osądzonej, co wyklucza możliwość ponownego dochodzenia przed Sądem roszczenia, prawomocnie oddalonego tym wyrokiem (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Tymczasem powód cofnięcie skargi w części dotyczącej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy uwarunkował uchYLENIEM przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Okręgowego i orzeczeniem o przywróceniu go do pracy, co umożliwiłoby mu późniejsze dochodzenie tego wynagrodzenia. Oświadczenie powoda ukierunkowane więc było nie na umorzenie postępowania kasacyjnego w części dotyczącej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, skoro zamierzał tego roszczenia nadal dochodzić, lecz na rozpoznanie jego skargi kasacyjnej z uwagi na wysokość opłaty sądowej niejako w dwóch etapach, najpierw odnośnie do przywrócenia do pracy i dopiero w razie pomyślnego dla niego orzeczenia w tym zakresie – odnośnie do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. W tak skonstruowanym oświadczeniu brak jest cech właściwych cofnięciu skargi kasacyjnej, skoro wolą je składającego nie jest wywołanie skutków, do których cofnięcie skargi musiałoby doprowadzić. Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest zaś nieważna. Sprzeczność z ustawą zachodzi nie tylko wtedy, gdy treść tej czynności sprzeciwia się ustawie, ale również wtedy, gdy jej cel jest z nią sprzeczny.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania zaskarżonego postanowienia, skoro powód w zakreślonym mu

terminie nie uzupełnił braków skargi kasacyjnej przez wniesienie wymaganej opłaty sądowej, co prowadzić musiało w myśl art. 398⁶ § 2 k.p.c. do odrzucenia tej skargi.

Z tych wszystkich względów postanowiono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).